

Յանձկարի մեծարանայն անարգեալ կոյսք կիկոնուհիք ,
 Ի դից տօնս եւ ի խընձոյս ցայգապաշտօն Սպանդարմետին
 Ըզպատանին գիշատեալ արկին ի դաշտրս լայնաձիգս :
 Եւ անդ իսկ ի ձիւնափայլ պարանոցէն խըզեալ կառափն
 Յիագրեանն Հեբրոսի վարեալ ուղիւիցըն Թաւալգլոր ,
 Եւ ինքըն ձայնն եւ լեզուն ցըրտասառոյց Վարդիգիկէ
 Ի պարզել ոգւոցն , աւաղ , Վարդիգիկէ կարդայր ըզհէք ,
 Օւ Վարդիգիկէ գետեզերք բոլոր ընդդէմ կըրկնէին վանգ :

ՄՇԱԿԱԿԱՆՔ , ԳԻՔԲ Դ , ԹՈՂ 450-526 :

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Նաբոյեոն Ա յիշպա կղզի : (Տեա երես 82)

Եւ ին միջոցին որ Վաբուէոն աս իր
 պզտի տէրութիւնը կը կառավարէր և
 իրեն բնիկ գործունէութեամբ շէնցը-
 նելով կը զարդարէր , մէյ մըն ալ ձայն
 ելաւ թէ կ'ուղեն զինքը աւելի հեռու
 տեղ մը քշել : Եւ երեսայի ժողովքին գու-
 մարմանց մէկուն մէջ Վաղղիոյ դես-
 պանը առաջարկէր էր թէ ինչպէս կա-
 ռուոր էր զՎաբուէոն հեռացընել , ե-
 թէ կ'ուղեն պետութիւնները ապա-
 հով ըլլալ իր ձեռքէն , որովհետեւ Եւ-
 րոպայի խաղաղութեանը համար մի
 միայն վտանգաւոր բան էր որ Վաբուէոն
 Խտալիոյ ու Բրիտանիա արմանցը մօտ
 կենայ . և թէ ինչպէս իր աքսորանքէն
 ձանձրացած կրնար անիկայ չորս օրուան
 մէջ Վէպպիոս անցնիլ , ու հոն Սիւ-
 րայէն օգնութիւն գտնալով վերին Խ-
 տալիոյ գաւառաց վրայ յարձընիլ , որոնք
 արդէն տժգոհ ըլլալով իրենց կառավա-
 րիչներէն՝ ոտք կ'ելլային . և ասանկով
 նորէն արիւնահեղ պատերազմ մը կը
 բացուէր : Եւ արդէն նոյն միջոցներուն
 եւրոպացի քաղաքական տեսչութեան
 ձեռքը ինկած էր Եւրոպական զօրավա-
 րին թղթակցութիւնն որ կ'ընէր Վէա-
 պոլոյ թագաւորին հետ . այս թղթե-
 րէն այնպէս մը կ'երևար՝ որ մեծ դաւ-
 մը պատրաստուած էր կայսերութիւնը
 դարձեալ հաստատելու ի Վաղղիա , և

հետեւաբար Վաբուէոնը դարձնելու իր
 աքսորանքէն , և ի նպաստ իրեն կու-
 սակիցներուն . և կ'ըսէին ալ թէ Եւ-
 պա կղզին դաւաճանաց կեդրոնն ու
 ժողովուելու տեղն եղած էր : Եւ բա-
 ներս տեսնալով , մէկէն Վաղղիոյ ե-
 րեսփոխանները ետեւէ եղան Վաբուէո-
 նի համար մէկ ուրիշ աքսորանաց տեղ
 մը ընտրելու . և ահա Եւրոպայի Սուրբ
 Հեղինէ կղզին առաջարկեց :

Վաբուէոն , որ աս ամէն բաներս
 տեղն ի տեղը իմացած գիտէր , առանց
 ուշանալու իր մտքի դրած խորհուրդը
 սկսաւ առաջ տանիլ , և իրօք ալ զուգ-
 հանեց ամենայն յանդուգն յաջողու-
 թեամբ : Եւ թէ որ իրեն բաւական ե-
 ղաւ ամէն պատրաստութիւն տեսնալու
 համար : Բանի մը նաւով ու ձկնորսի
 նաւակներով 1815ին փետրուարի 26ին ,
 իր զօրաց նաւ մտնալէն չորս ժամ վեր-
 ջը իրիկուան ժամը ութին Եւպա կղզ-
 քիէն ձամբայ ելաւ : Եւ զօրաց խումբը
 կը բաղկանար գրեթէ հազար հոգիէ ,
 որոնց մէջ շատ լեհացիներ կային , հինգ
 հարիւր ինքնակամ կորսիկացիք , և քա-
 նի մըն ալ օտարականներ : Եւպա կղզ-
 քիայն պաշտպանութիւնը Եւրոպայի
 պետին թողուց . և տեղւոյն բնակչա-
 ցը յանձնեց իր Պալլինէ քոյրն և մայ-
 րը , որ հոն մնացին : Յուսամ որ ձեռք
 զարկած գործողութիւնս յաջողի , ըսաւ
 անոնց : Եւ մենեւին մի վախնաք . եթէ
 պատերազմ ըլլալու ըլլայ , ձեզի օգնու-
 թեան զօրք կը խաւրեմ , որպէս զի
 պաշտպանէն այս երկիրս , որ ինծի այն-

չափ սիրելի է . ինչուան որ ինծմէ հրա-
ման չգայ , որ և իցէ տէրութեան մը
չյանձնէք կղզին , :

Ղամբայ ելլալու համար սահմա-
նուած թնդանօթի հարուածը նետուե-
լուն պէս , փոքրիկ նաւատորմիդը առա-
գաստները պարզեց . քամին հարաւային
արևելեան էր , որն որ խիստ յաջող էր
աս ճանապարհորդութեանս , և կար-
ծես թէ նորանոր յաջողութիւններու
առհաւատչեայ մը կրնար սեպուիլ :

Սարտի 1^{ին} նաւատորմիդը յիւանի
նեղուցին մէջ խարխիս նետեց : Սամը
հինգին՝ յաբուէն Վաղղիոյ հողը ոտք
կոխեց , և գնաց ձիթենւոյ մը տակ
նստեցաւ , զորն որ նոյն կողմի գեղացիք
մինչև ցայսօր ամէն օտարականներու
կը ցուցնեն : Իսկ ինչ որ անկէ ետքը
պատահեցան ետեւէ ետեւ , այնպիսի
խեղճ մտքէ չանցած գործողութիւն-
ներ են , որոնք ոչ ոք կրնար գուշակել .
և իր այս ճանապարհորդութիւնը իւր-
եւ թէ առասպելախառն կ'երևայ , ո-
րովհետև անլուր յաջողութիւններով
ու ծանր դժբաղդութիւններով խառն
է , այլ իրօք յիշատակի և փառաց ար-
ժանի ճանապարհորդութիւն մը , որով
'Սաբուէն Վանի ափունքներէն' Վիւ-
լերու անցաւ , Վիւլերուէն Ուադեր-
լու , և անկէց մորկածուփ ծովեր ան-
ցնելով՝ գնաց այն լերկ ու սպառնացող
ապառաժին վրայ , զորն որ իրարու ձեռ-
քէ կարծես թէ կը ջնան յափշտա-
կել փոթորիկներն ու մրրիկները :

'Սաբուէն Ուրբ հեղինէ եղած մի-
ջորդ ուղեց իր Լապա կղզիէն Վաղղիա
դառնալուն պատճառները բացատրել :
Իր Յիշատիւագրութեան մէջ ասանկ կը
խօսի . “Սաբուէն միտքը դրաւ Վաղ-
ղիա դառնալ , երբոր իմացաւ որ թա-
գաւորական կառավարութիւնը , չէ ու-
ղած ընդունիլ Ֆոնդէնրպլոյի դաշնա-
դրութիւնը , և թէ ինչպէս ապօրինա-
ւոր ու բռնաբարիչ կը սեպէր հասա-
րակապետական և կայսերական կա-
ռավարութիւնները . որով բոլոր մատ-
նիչները վարձատրութեան արժանի սե-
պել մըն էր : Լա դարձեալ ցուցնելու

համար թէ զինքը Լապա քշելը ա-
նիրաւ բան էր , որովհետև Վաղղիա
քսանհինգ տարիէ 'ի վեր ընդունե-
ր և օրինաւոր սեպեր էր նաբուէնեան
կառավարութիւնը , ու ամբողջ Լաբու-
պա հաւաներ էր աս բանիս : Բռնաց
առաջուց մտածելու , առանց ուրիշնե-
րու հետ միաբանելու , և առանց պա-
տրաստութեան ելայ Վաղղիա դար-
ձայ : Երբոր տեսայ որ զօրաց բանակին
ու ազգային ստացուածոց վրայ շատ բա-
նէր կը խօսուէին ու կը գրուէին , և
թէ բիւր վէճեր կ'ըլլուէին թագաւո-
րական ուղիղ կամ երկրորդական ցեղե-
րուն նկատմամբ , մէկէն ըսի . “Վաղ-
ղիան իմն է , : Բայց ուրիշ կողմանէ՝
իմ Լապայի մէջ անցուցած կեանքս շատ
հաճոյական ու քաղցր էր . հոն քիչ ա-
տենուան մէջ մէկ նոր տեսակ թագա-
ւորութիւն մը ձևացուցեր էի , և բոլոր
Լաբուպիոյ մէջ գտնուած երևելի մար-
դիկները կու գային զիս տեսնելու :
Տարակոյս չկայ թէ պատմութեան մէջ
նորատեսիլ դէպք մը եղած պիտի ըլլար
որ կայսր մը՝ իր աթոռէն վար ինջած՝
ամէն քաղաքականացեալ անձինքը իր
դիմացը տեսնայ : Ոմանք կրնան ըսել
ինծի՝ թէ դաշնակիցք զիս հոն չէին
թողուր . իրաւունք ունին , և ահա ես
ալ այն պատճառաւ փութացի դառնալ :
Բայց թէ որ Վաղղիոյ կառավարու-
թիւնը խեղճով եղած ըլլար , թէ որ
Վաղղիացիք գոհ ըլլային այն կառա-
վարութենէն , իմ ազդեցութիւնս բո-
լորովին կը փճանար , և ան ատեն պատ-
մութեան մէջ միայն անունս պիտի յի-
շուէր , և տարակոյս չկայ որ Սեննայի
մէջ ալ չէին մտածեր զիս իմ տեղէս
խախտելու , :

Ուրիշ տեղ դարձեալ աս բանիս վրայ
խօսելով կը զուրցէ՝ թէ “Իմ վարպե-
տութիւնս այն միայն եղաւ , որ լաւ կը
ճանչնայի Վաղղիոյ վիճակն և Վաղ-
ղիացւոց սիրտը . որովհետև 'ի բաց ա-
ռեալ Լապետուայէր զօրավարը , որ
բոլոր սրտով և ուրախութեամբ մը ին-
ծի ընդ առաջ եկաւ , և մէկ ուրիշ մըն
ալ , որ համարձակ և առանց քաշուելու

ինծի մեծամեծ ու անխարդախ ծառայութիւններ ըրաւ, գրեթէ բոլոր մէկալ զօրավարներս անհաստատ և խարդախ ճամբայ մը բռնեցին, և զօրաց ազդեցութեանը ու կամքին տեղիք տուին, թէ և առանց ինծի դէմ թշնամութիւն մը ցուցնելու: Այսօրուան օրս բոլոր աշխարհք գիտէ որ՝ Այլ թագաւորին հետ բոլորովին միացած՝ Ռարիզէն գնաց. ու թէ որ քանի մը օրէն վերջը նորէն անոր դէմ դարձաւ, ուրիշ բանի համար չէր, բայց եթէ՝ ստիպուեցաւ անանկ ընելու: — Աստենայի վրայ բնաւ վստահութիւն չունէի, անանկ որ երբ Վաղղիա հասայ՝ և ոչ կ'ուզէի հետը տեսնուիլ. և քիչ ժամանակէ ետքը երբոր Ռարիզու մէջ իրատու հետ տեսնուեցանք, հարցուցի իրեն որ եթէ ես շուտով Ռարովանսէն չհեռանայի, արդեօք ինչ պիտոր ընէր ինքը. համարձակեցաւ ըսելու՝ թէ « Եւմկրնար անանկ զիւրաւ ըսել ինչ որ պիտի ընէի նէ », և աւելցուց թէ « Ինչպէս լաւ ճամբայ բռնեցիր, որով հետեւ անկէ աւելի ապահով բան չըկար », — Ահա-Ահա՝ իրեն հրամանատարութեւնը յանձնուած զօրքը հաւատարիմ պահելու ջանալուն համար, շատ մեծ վտանգի մէջ ինկեր էր: — Ուր ինքն իր բերնովը խոստովանեցաւ որ թագաւորին և անոր կառավարութեանը վրայ բոլորովին գոհ էր. և յունիսի Աէն վերջը միայն սկսաւ դարձեալ ինծի ծառայութիւն մատուցանել: — Ապա տոնալ և ոչ իսկ տեսնուեցաւ: — Պելլունի դուքսը թագաւորին հետ մէկ տեղ Վանտ գնաց: — Ուրեմն եթէ Պուրպոնները իրաւունք ունեցան գանգատելու՝ զօրաց և ժողովրդեան իմ կողմն ըլլալով զիս պաշտպանելուն համար նէ, բայց իրաւունք չունին զօրաց գլխաւորներուն վրայ գանգատելու, որոնցմէ ոմանք Ռարովութեան գլուխ եղած էին, և շատն ալ Ռարովութեան առջեկած մարդիկ, և որոնք քաղաքականութեան մէջ իրօք տղայք մնացին, թէպէտ և քսանըհինգ տարի նոյն կէնաց մէջ վարժեր էին: »

Վարդէոն կը ջանայ դարձեալ ցուցնել այն օգուտները, որ կրնային առաջ գալ իր Այլա կղզիէն դառնալովը: « Եւստ մեծ սխալմունք ըրին ամէնքն ալ, կ'ըսէ, որ չկրցան ըմբռնել թէ ես Աւրոպիոյ խաղաղութեանն ու հաւասարակշռութեանը համար ամենակարեւոր անձ մըն էի: Այսք և թագաւորը աւելորդ տեղը և անպատճառ վախցան ինծմէ, և ասիկայ իրենց ծանրի պիտի նստի: Այլապէն դառնալէս ետքը՝ նոր մարդ մը կ'ըլլայի ու բոլորովին կը փոխուէի, բայց իրենք աս բանիս չհատացին. և չկրցան հաւանիլ որ մարդ մը կարենայ իր բարքը փոխել, ու ժամանակին բռնադատիչ պարագաներուն յարմարիլ: Արդէն ես աս բանս անձիս վրայ փորձեր էի, և բաւական օրինակներ ալ տուեր էի: Ինչպէս որ կրցայ դիկտատորութեան պաշտօնը կատարել և մեծամեծ գործքեր գլուխ հանել, ասանկ ալ կրնայի սահմանադրական կառավարութեամբ թագաւոր մը ըլլալ և խաղաղութեան պաշտօնեայ: »

« Բիւք մըն ալ խօսինք հոս թագաւորաց ու ազգաց իմ վրայօքս ունեցած մնոտի վախերնուն նկատմամբ: — Արդեօք ինչ պատճառի համար թագաւորք կը վախժին ինծմէ: Այլ թէ իմ փառասիրութեանս, աշխարհակալութեանցս, կամ տիեզերական իշխանութեանս համար: Այց աս ալ պիտի գիտնային որ իմ ուժս ու զօրութիւնս առջինին պէս չէր. և դարձեալ ես զիս պաշտպանելու համար միայն այնչափ յաղթութիւններ ու աշխարհակալութիւններ ընելու ստիպուեր էի: Ասիկայ այնպիսի ճշմարտութիւն մըն է, որ որչափ ատեն անցնի, այնչափ աւելի մարդիկ պիտի ըմբռնեն: Աւրոպա ոչ երբեք դադրեցաւ՝ Վաղղիոյ, իր սկզբանցը և ինծի դէմ պատերազմ ընելէն. հարկաւ պէտք էր որ ամենայն ջանք ընէինք իրենց յաղթելու, ամէն վտանգ յանձն առնելով: Այլի դէմ միշտ ազգաց միաբանութիւն մը կար. թէպէտ և երբեմն յայտնի, երբեմն ծածուկ, երբեմն պատրուակեալ և երբեմն ալ իրենք իրենցմէ կը

խոստովանէին : Սեզի խաղաղութիւն չնորհելը՝ դաշնակցաց ձեռքն էր . իսկ մենք արդէն յողմած էինք , և Վաղ զիացիք կը սոսկային նորէն աշխարհա- կալութեանց ձեռք զարնելու : Բրդեօք մտքերնին դրամ էին թէ ես հանգիստ ու խաղաղ կեանք անցընել չեմ սիրեր , և իմ անձիս փառքովն ու պատուովը ապրիլ : Բջգային երկու խորհրդարան- ներուն ձեռքով կրնային արգիլել զիս , որ ալ անկէ ետքը հռենոս գետը չան- ցնիմ : Եւ ինչո՞ւ անցնիլ պիտի ուզե- նայի . միթէ տիեզերական իշխանու- թիւն մը ձեռք ձգելու փափաքով . բայց կարծեմ որ ոչ երբեք կատարեալ նշան մը տուեր եմ խենթութեան : Որչափ ալ մէկը անխելք մարդ մը եղած ըլլար , ատանկ յիմարական և չըլլալու բանին ոչ երբեք ձեռք կը զարնէր՝ յետ որոյ որ այն կերպով ու հանգամանքով ես իշ- պայէն դարձայ : Եսով յայտնի է թէ թագաւորք իմ զէնքերէս վախնալու պատճառ մը չունէին :

« Բրդեօք կը կարծէին որ ես անիշ- խանութեան սկզբունքներով իրենց եր- կիրը կը լեցընէի . բայց արդէն փորձով գիտէին իմ այս բանիս վրայօք ունեցած կարծիքս : Տեսեր էին իրենք որ բոլո- րին երկիրներուն ալ տիրեր էի . որչափ անգամներ ալ յորդորեր էին զիս մէկը մէկալը այն երկիրներուն մէջ խռովու- թիւն հանելու , կառավարութեան կեր- պը փոխելու , և հպատակնին ապստամ- բեցընելու : (Թէպէտ և ինծի՝ Նոր Աս- տիլաս և Զիտոր Ռոպէսիէր անունները զրուեցան , սակայն իրենք լաւ գիտէն... թող սրտերնին մէյ մը քննեն : (Թէ որ իրօք այնպէս եղած ըլլայի , հաւանա- կան էր որ դեռ կը թագաւորէի . բայց իրենք ապահովապէս և երկար ժամա- նակէ՝ ի վեր թագաւորութիւննին կոր- սընցուցած պիտի ըլլային : Բայն ատե- նուան մեծ խնդրոյն նկատմամբ , որուն բացարձակ գլուխն էի ես , երկու կերպ կար գործելու . կամ ժողովուրդներու ձեռքով թագաւորաց խօսք հասկըցը- նել , և կամ ժողովուրդները հանդար- տեցընել ու խոնարհեցընել թագաւո-

րաց ձեռքով : Տարակոյս չկայ որ շատ դժուարին բան է չափի մէջ բռնել ժո- ղովուրդները , երբ մէյ մը որ ոտքի վրայ ելած են . ասով աւելի բնական էր որ թագաւորաց խոստովութեանն ու խոհե- մութեանը վրայ վստահէր մարդ . ես կարծէի որ իրենց ասանկ յայտնի օգուտ- ները տեսնելու չափ կրնան մտածել ի- րենք . բայց խաբուեցայ : Իրենք ամե- նեին մէկ բանի մը վրայ փոյթ չըրին . և իրենց կրքովը կուրացեալ՝ ժողովուր- դը ինծի դէմ հանեցին , զորն որ ես զսպեր էի իրենց դէմ չելլելու : Բայց պիտի տեսնան , . . . :

Ե՛հա ասանկ կը մտածէր Վաթուէն դառնացեալ ողուով այն թագաւորաց բռնած կերպին վրայօք , որոնք իրեն դէմ միացեր էին իր Վալա կղզիէն դառնալէն ետեւ : Արջը , իր խօսքը ժողովուրդոց վրայ դարձընելով կ'ըսէ . « Ինչո՞ւ համար պիտի սարսափէին ար- դեօք ինծմէ . իբրեւ թէ պիտի երթայի զիրենք կողոպտելու , կամ ազատու- թիւննին վերցընելու համար : Բայց ես իրենց իրաւանցը ու խաղաղութեան իբրեւ մեծից մը կու գայի . այս նոր դրութեամբս միայն զօրանալու վրայ էի . և ասոր դէմ ընելս , զիս կործանել ըսել էր : Եւ սակայն նաև Վաղզիա- ցիք ալ սկսան վախնալ ինծմէ , ու այն միջոցին որ պատերազմիլ միայն պէտք էր՝ սկսան վիճաբանութիւններու ձեռք զարնել , և երբոր պէտք էր ամենայն կերպով միաբանիլ ու ջանալ օտարաց դէմ՝ սկսան պառակտիլ : Իթէ աւելի լաւ չէր որ օտարի լուծին տակ իյնալու տեղ , զիս իրենց գլուխ ունենալու կար- ծեցեալ վտանգներուն մէջ դնէին ինք- զինքնին : Իթէ աւելի դիւրին չէր ինքնիշխան տիրապետողի մը , բռնաւո- րի մը լուծը վրաներնէն թօթվել , քան թէ ամէն միացեալ ազգաց ծանր շղթա- ները : Ատանգը միշտ նոյն եղաւ , կռի- ւը ահաւոր , և շփոթութիւն մը ծա- զելու վրայ էր . անոր համար անհրա- ժեշտ հարկաւոր էր գիկտատորութիւ- նը : Հայրենեաց փրկութեան համար հաստատեցի զայն՝ երբոր Լայբիկէն

դարձայ : Եւ անհա նոյնը դարձեալ պէտք էի ընել Եւստակիոսէն դառնալէս վերջը : Իսկ չընելուս պատճառը այն եղաւ՝ որ հաստատութիւն և ուժ չունեցայ իմ կարծեացս մէջ, և կամ թէ աւելի ըսեմ՝ Վաղղիացւոց վրայ բաւական վստահութիւն չունեցայ :

„Պատմութիւնը պիտի արդարացընէ զիս, դասելով զիս անձնուրաց ու անշահասէր մարդկանց կարգը : Ինչպիսի՞նչ հրապոյրքներ իմ առջևս չգրաւ Խտաւիոյ բանակը : Ինչպիսի՞նչ դաշնադրութենէն ետքը առաջարկեց որ ես Վաղղիոյ թագաւոր ըլլամ : Յանձն չառի Եւստակիոսի դաշնադրութիւնը . նոյնպէս՝ դարձեալ չուզեցի դաշնադրութեան մտնալ Ուստակիոսի մէջ : Ինչո՞ւ համար . վասն զի ասոնց և ոչ մէկն ալ հայրենեաց օգուտ մը ունէր, իսկ ես ուրիշ վախճան չունէի՝ բայց եթէ հայրենեաց պարծանքը մտածել, որ է ըսել իրեն փառքը, իր իշխանական ազդեցութիւնն և իր մեծութիւնը : Եւ անհա միայն ասոր համար է որ այնչափ թշուառութիւններէ ետքն ալ Վաղղիացւոց սրտին մէջ միշտ կենդանի եմ : Եւստակիոս բանս իրենց կողմանէ գրեթէ բնածին զգացմունք մըն է, և արդարութեան պարտք մը : Հուսկ ուրեմն, խորհրդարաններն ու նոր սահմանադրութիւնը բաւական ապահովութիւն մը չէին ազգին ձեռքը : Եւստակիոս իմ կարգադրութեանս տակ միլիոնաւոր բազուկներ . ես առանձին մարդ մըն էի միայն : Ինչպէս որ ուրիշներու ուզելովը նորէն բարձրանալու վրայ էի, այսպէս ալ ուրիշներու կամքովը կրնայի նաեւ վար իյնալ : Եւստակիոս վտանգաւոր դրից մէջ ըլլալով, ինչ կրնայի ես շահել :”

Յետոյ մարգարէական ոգւով մը այսպէս կը խօսի ապագային վրայ . “Եւստակիոս Եւստակիոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր :

Եւստակիոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր : Եւստակիոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր : Եւստակիոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր :

Եւստակիոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր :

Նիկողայոս Զոֆոս (Իտ . Բէշէ) :

Հնգետասաներորդ դարուն վերջերը՝ Սիկիլիոյ Փրեզերիկոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր :

Եւստակիոս թագաւորին թաւանակը՝ Եւստակիոս անուամբ անուանի լողացող մը կար, որ իրեն լողալու զարմանալի ճարտարութեամբ և ջրին տակ կը խիստ երկար ատեն յարատեւելովը Զոֆոս անուանած էր :